

Gemeente
Drechterland

Document	Archeologische Quicksan
Plangebied	Dr. Nuijensstraat 110, Westwoud, gemeente Drechterland
Adviesnummer	17115
Opsteller(s)	F.C. Schinning (archeoloog) & S. Gerritsen (senior archeoloog)
Datum	14-06-2017

Advies	Vrijgeven onder voorwaarde: Monitoring sloop en graafwerkzaamheden (kosteloos)
Vervolgtraject	Het is van belang dat Archeologie West-Friesland minstens een week van tevoren wordt geïnformeerd over de start van de werkzaamheden. Graag ontvangen wij de contactgegevens van de veroorzaker, zodat contact kan worden onderhouden over de voortgang. Fleur Schinning f.schinning@hoorn.nl

Archeologische Quicksan

1. Bestaande situatie en voorgenomen ingrepen

Op verzoek van de gemeente Drechterland (contactpersoon mevr. M. Huig) is gekeken naar het aspect archeologie met betrekking tot de sloop van de huidige bebouwing en nieuwbouw van een woning met schuur aan Dr. Nuijensstraat 110 in Westwoud, gemeente Drechterland.

Momenteel staan op het perceel een woning en twee schuren. Deze huidige bebouwing zal worden gesloopt. Het ligt in de planning om op het perceel een woning van circa 300 m² en een berging/carport van circa 95 m². Onder de woning komt een kelder van circa 130 m², tot een diepte van 3 meter onder maaiveld.

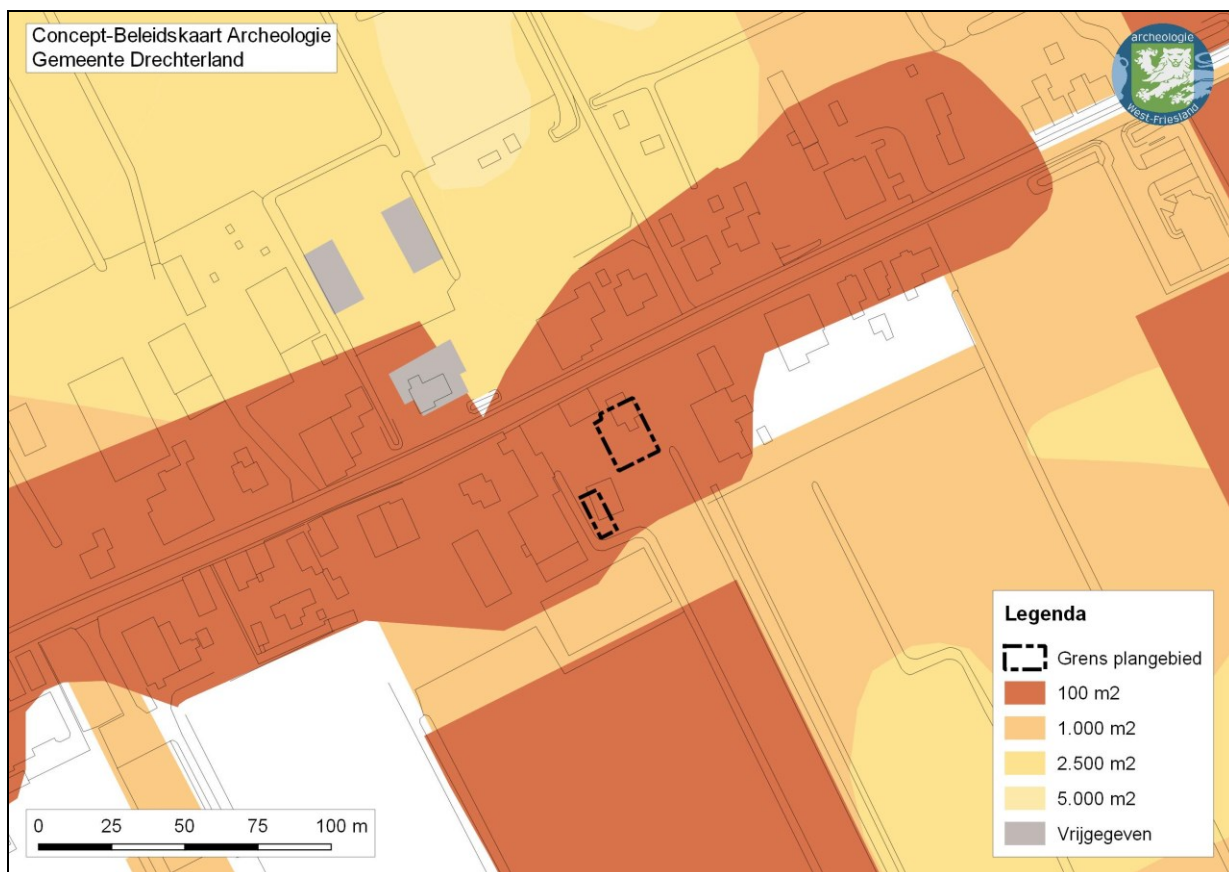

Afbeelding 1. De locatie van het plangebied Dr. Nuijensstraat 110 (witte stippellijn) op een luchtfoto.

2. Bestemmingsplan Drechterland Noord & Concept-Beleidskaart Archeologie

Het plangebied ligt binnen het bestemmingsplan Drechterland Noord (2013). Volgens dit bestemmingsplan geldt voor het gehele plangebied een dubbelbestemming Waarde – Archeologie 1. Hierbij geldt dat bij plannen groter dan 50 m² en dieper dan 40 cm beneden maaiveld rekening dient te worden gehouden met het aspect archeologie. De geplande ingrepen overschrijden de vrijstellingsgrens.

Archeologie West-Friesland ontwikkelt voor de gemeente Drechterland een archeologische beleidskaart. Deze Concept-Beleidskaart Archeologie is nog niet aangeleverd aan de gemeente en nog in ontwikkeling. Op basis van deze kaart (afb. 2) ligt het plangebied binnen een terrein van hoge archeologische waarde (donkeroranje). Hierbij dient rekening te worden gehouden met archeologie bij bodemingrepen vanaf 100 m² en dieper dan 40 cm. Het betreft hier het historisch dorpslint van Westwoud, waarvan de begrenzing is vastgesteld aan de hand van historisch kaartmateriaal en bodemkaarten. De geplande ingrepen overschrijden de vrijstellingsgrens.

Afbeelding 2. De ligging van het plangebied Dr. Nuijensstraat 110 (zwarte stippellijn) op de Concept-Beleidskaart Archeologie van de gemeente Drechterland.

3. Cultuurhistorische achtergrond

Het plangebied ligt aan het historisch dorpslint van Westwoud. Dit bewoningslint is in de 12de tot 13de eeuw langs de Streekweg ontstaan. Het dorpslint van Westwoud heeft daarom een hoge archeologische waarde (monumentnummer 14869).

Het ontstaan van de huidige Streekweg is een gevolg van het verlengen van de ontginningen in zuidelijke richting vanaf Medemblik, waar de ontginningen kleinschalig begonnen in de 8ste eeuw. Hierdoor zijn de nederzettingen langs het oude lint verplaatst naar hun huidige locatie langs de Streekweg (van Zwaag tot en met Enkhuizen). Dit gebeurde waarschijnlijk pas in de 12de/13de eeuw, terwijl de nederzettingen in de 11de en 12de eeuw noordelijker lagen.¹ De Streekweg is een binnenwaterkerende dijk. Het lint en de dijk hebben beide een zeer hoge historisch-geografische waarde (CHW-code WFR223G en WFR450G).

Voor het bepalen van de aanwezigheid van bewoningsresten uit de Nieuwe Tijd kan gebruik worden gemaakt van historisch kaartmateriaal. Op de kaart van Johannes Dou uit 1651-1654 (afb. 3) is te zien dat binnen het plangebied geen bebouwing aanwezig is. Het plangebied ligt tussen twee erven in.

Op de kadastrale minuutkaart uit 1824 (afb. 4) is op het perceel (nummer 236) een klein gebouw te zien. Dit is een schuur, behorende bij de boomgaard aangrenzend aan het perceel van de schuur (nummer 235). Beide zijn in eigendom van de weduwe van Dirk Leman.

Op de historische kaarten is binnen het plangebied geen bebouwing zichtbaar. De aanwezigheid van middeleeuwse bewoning kan op basis van deze kaarten niet uitgesloten worden.

¹ Duijn, Meijers & Schrickx 2012, 9.

Afbeelding 3. De ligging van het plangebied Dr. Nuijensstraat 110 (zwarte cirkel, bij benadering) op de kaart van Dou (1651-1654, collectie Westfries Archief).

Afbeelding 4. De ligging van het plangebied Dr. Nuijensstraat 110 (stippellijn) op de kadastrale minuut van 1824.

4. Archeologische en geologische bronnen

In de dorpskern van Westwoud zijn tot op heden nog geen archeologische opgravingen uitgevoerd. Wel is op circa 300 m van het plangebied aan Streekweg 1 in Hoogkarspel een stolpboerderij zowel bouwhistorisch, dendrochronologisch, historisch als archeologisch onderzocht door Archeologie West-Friesland. Achter de 20ste-eeuwse gevels van de stolpboerderij bleek een 16de-eeuws houtskelet aanwezig te zijn.²

Daarnaast zijn in de nabije omgeving voornamelijk onderzoeken uitgevoerd naar archeologische resten uit de Bronstijd. Wel zijn in de omgeving van het plangebied (circa 300 m) verschillende vondstmeldingen bekend. Tegenover het plangebied is aan Dr. Nuijensstraat 63 een aantal vondsten gedaan tijdens de monitoring bij het uitgraven van de vloer van de boerderij (Archis nummer 6162971). Dit zijn o.a. een ring, speld, gesp, munten, wandtegels en fragmenten van een faience plooischotel uit de Nieuwe Tijd.

Ter hoogte van Dr. Nuijensstraat 73 zijn tijdens ruilverkavelingswerkzaamheden vondsten uit de Late Middeleeuwen aangetroffen (Archis nummer 6111369, o.a. Proto steengoed, Pingsdorf-, Paffrath-, en kogelpotaardewerk) en uit de Bronstijd (Archis nummer 6111368). Circa 300 m ten oosten van het plangebied zijn tijdens veldkarteringen eveneens o.a. Paffrath-, Pingsdorf- en kogelpotaardewerk gevonden (Archis nummer 6103110).

5. Veldtoets

Op 14 juni 2017 is een veldtoets binnen het plangebied uitgevoerd. Het doel van de veldtoets was om de aan- of afwezigheid van een middeleeuwse ophoging/bewoningslaag te bepalen en de eventuele mate van verstoring te bekijken. Achter de huidige woning zijn twee boringen gezet (afb. 5).

In beide boringen werd een bovenste laag aangetroffen van matig humeus, bruingrijs, uiterst fijn zand, waar o.a. fragmenten bouwpuin en een stuk bot in zaten. Na 45 cm was een schone bruingrijze kleilaag te zien, waar bij de eerste boring een aantal lichtgrijze zandvlekken in zaten. Na circa 55-60 cm ging deze kleilaag over in een menglaag van bruingrijs klei met veel lichtgrijze zandvlekken.

In de eerste boring gaat op 70 cm de menglaag over in de natuurlijke ondergrond, bestaande uit sterk siltig, lichtgrijs, uiterst fijn zand, met enkele kleilagen er doorheen. In de tweede boring is eerst nog een rommelige zandlaag te zien met bruingrijze kleivlekken, waarna de boring vervolgens op 100 cm ook overgaat in de natuurlijke ondergrond.

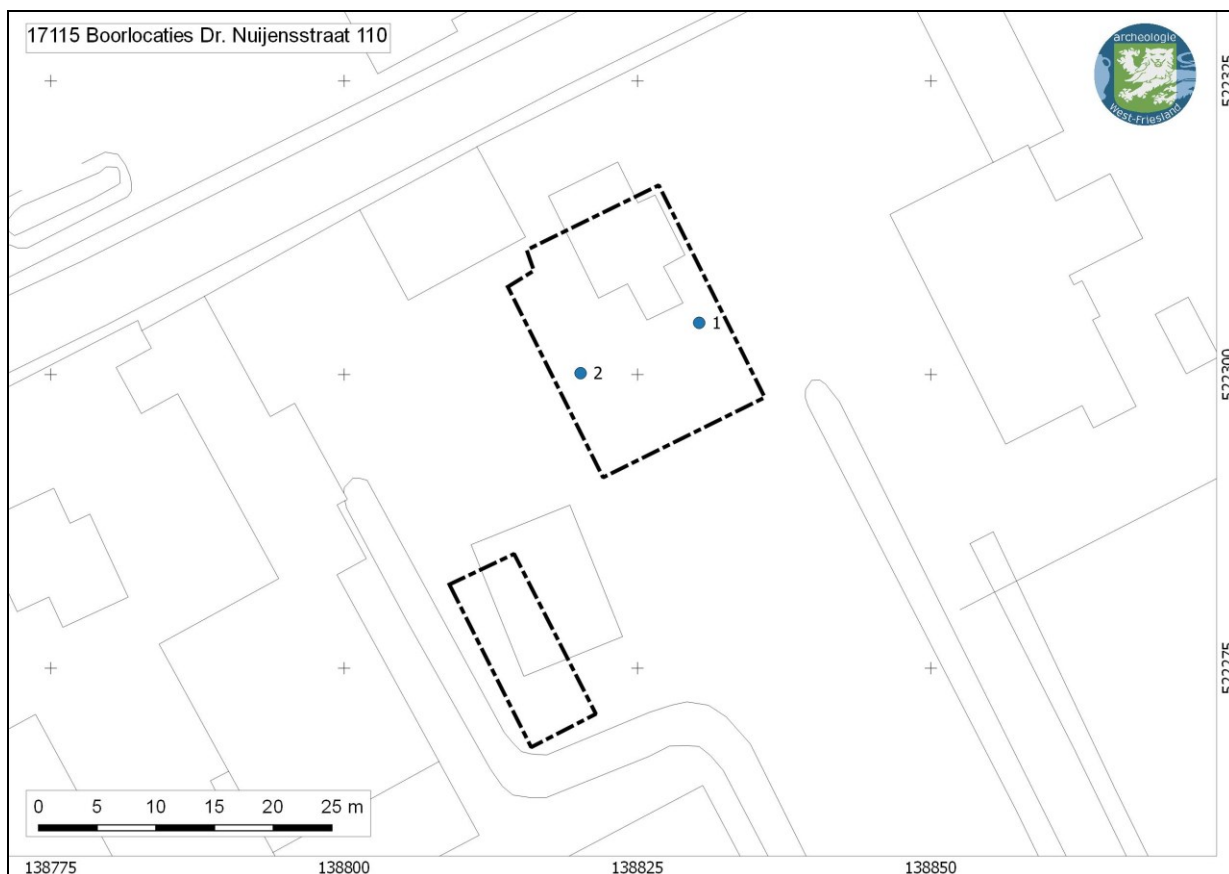
Uit de boringen kan worden geconcludeerd dat binnen het plangebied geen middeleeuwse ophoging aanwezig is en dat de bodem tot circa 70-100 cm verstoord is. De verwachting voor vindplaatsen uit de Middeleeuwen kan daarom worden bijgesteld naar laag.

6. Conclusie

Het ligt in de planning om op het perceel Dr. Nuijensstraat 110 in Westwoud de huidige bebouwing te slopen en een nieuwe woning met schuur te bouwen, tezamen iets minder dan 400 m². Onder de woning komt een keldergedeelte van 130 m². De geplande ingrepen overschrijden de vrijstellingsgrens van 50 m² volgens het Bestemmingsplan Drechterland Noord en de grens van 100 m² volgens de Concept-Beleidskaart Archeologie van de gemeente Drechterland.

Op basis van historisch kaartmateriaal geldt binnen het plangebied een lage verwachting voor vindplaatsen uit de Nieuwe Tijd. Op basis van de historische ontwikkeling van Westwoud en vondstmeldingen uit de nabije omgeving van het plangebied geldt een middelhoge verwachting voor vindplaatsen uit de Middeleeuwen. Op basis van de veldtoets kan binnen het plangebied deze verwachting worden bijgesteld naar laag, gezien de afwezigheid van een middeleeuwse ophogingslaag en de verstoorde bodem.

² Duijn, Meijers & Schrickx 2012.

Abbeelding 5. De locaties van de boringen tijdens de veldtoets op 14-06-2017.

7. Advies

Indien de (grondroerende) plannen ongewijzigd blijven, is nader archeologisch onderzoek in het kader van de Archeologische Monumentenzorg niet noodzakelijk. Archeologie West-Friesland adviseert de voorgenomen ingrepen vrij te geven met betrekking tot het aspect archeologie.

De voorgenomen ingreep is vrijgesteld van archeologisch onderzoek. Ten behoeve van het doen van waarnemingen dient wel in de omgevingsvergunning te worden opgenomen dat Archeologie West-Friesland toekomstige sloop- en graafwerkzaamheden wil monitoren.

Voor het monitoren van de graafwerkzaamheden worden geen kosten in rekening gebracht en dit zal niet tot noemenswaardige vertragingen leiden. Vondstmateriaal dat bij het uitvoeren van het werk wordt aangetroffen is (conform de Erfgoedwet, § 5.4, artikel 5.10) eigendom van de Provincie Noord-Holland en zal door Archeologie West-Friesland worden aangeleverd aan het Provinciaal Depot van Bodemvondsten te Castricum.

Het is van belang dat Archeologie West-Friesland minstens een week van tevoren wordt geïnformeerd over de start van de werkzaamheden (Fleur Schinning: f.schinning@hoorn.nl). Graag ontvangen wij de contactgegevens van de veroorzaker, zodat contact kan worden onderhouden over de voortgang.

8. Bronnen

AHN2 (www.ahn.nl)

Archis 3.0

Bles, B.J. & G. Rutten, 1972. De bodemgesteldheid van het ruilverkavelingsgebied Westwoud. *Stiboka-rapport* 863. Stichting voor Bodemkartering, Wageningen

Duijn, D.M., P.C. Meijers & C.P. Schrickx, 2012. De oudste stomp van West-Friesland? Het onderzoek naar een 16de-eeuwse stompboerderij in Hoogkarspel, gemeente Drechterland. *West-Friese Archeologische Rapporten* 39. Archeologie West-Friesland, Hoorn.

Kiestra, E. & G. Rutten, 1982. De bodemgesteldheid van het ruilverkavelingsgebied uitbreiding Westwoud. *Stiboka-rapport* 1642, Stichting voor Bodemkartering, Wageningen.

Westfries Archief

9. Geldigheid

Indien de (bodemroerende) plannen voor dit project worden gewijzigd na advisering, dan dienen de nieuwe plannen te worden voorgelegd aan Archeologie West-Friesland, zodat deze opnieuw kunnen worden beoordeeld. Het voorgaande advies vervalt daarmee.

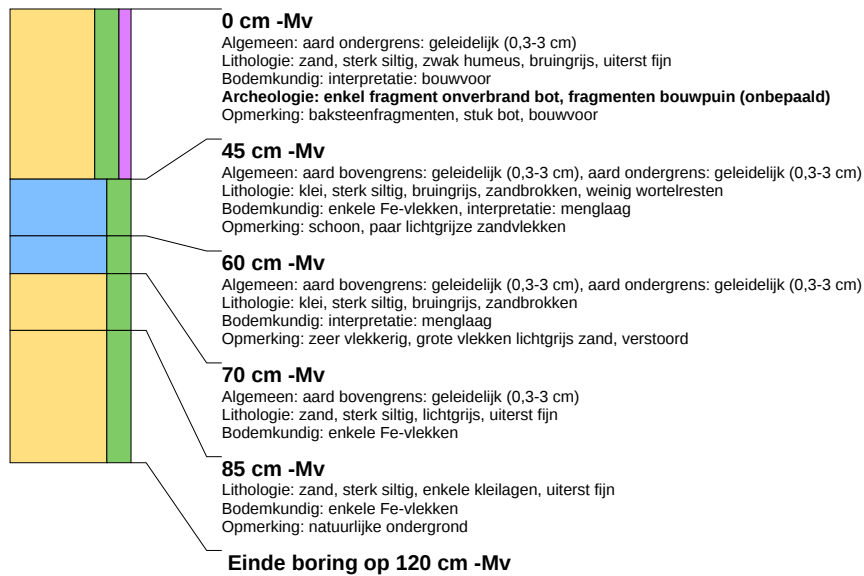
Deze archeologische quickscan heeft een geldigheid van **2 jaar**. Na verloop van deze periode wordt het advies ongeldig en dient bij ontwikkelingen een nieuw archeologisch advies te worden aangevraagd. Dit geldt ook voor ongewijzigde bouwplannen.

Bovenstaand archeologisch advies is daarmee geldig tot:

14-06-2019

boring: 17115-1

beschrijver: SG & FS, datum: 14-6-2017, X: 138.830, Y: 522.304, boortype: Edelman-7 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: overige (cultuur), vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Noord-Holland, gemeente: Drechterland, plaatsnaam: Westwoud, opdrachtgever: Gemeente Drechterland, uitvoerder: Archeologie West-Friesland

boring: 17115-2

beschrijver: SG & FS, datum: 14-6-2017, X: 138.820, Y: 522.300, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, boortype: Edelman-7 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: overige (cultuur), vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Noord-Holland, gemeente: Drechterland, plaatsnaam: Westwoud, opdrachtgever: Gemeente Drechterland, uitvoerder: Archeologie West-Friesland

